

Кочовий спосіб життя позначився не тільки на речах, а й на соціальному розвитку кіммерійців. Головною цінністю кочовиків була худоба, яка могла легко переходити з рук у руки внаслідок збройних сутичок, посух, епідемій і накопичуватись у наймогутніших одноплеменців, їм також перепадала основна доля воєнної здобичі, що також сприяло майновому й соціальному розшаруванню кіммерійського суспільства. Археологічно цей процес простежується на появі могил військової аристократії, що помітно відрізняються від основної маси кіммерійських поховань розмірами і багатим інвентарем [1, с. 46].

Кіммерійська культура складалася і розвивалася протягом X – початку VII ст. до н. е. її еволюцію порушила нова хвиля кочовиків зі сходу – скіфів, з якими пов'язаний наступний етап у давній історії України.

Таким чином, у кіммерійському суспільстві можна виділити касту воїнів, яка мала відповідну атрибутику («оселедець» на голові) та систему виховання. На честь найвидатніших воїнів встановлювалися монументи, засвідчуючи тим самим суспільну шану.

Більшість кіммерійських поховань супроводжуються наявністю військового інвентарю, що за уявленнями кіммерійців про потойбічне життя необхідний був для воїна. Це свідчить про переважно військово-фізичний напрямок фізичної культури кіммерійців.

Список використаних джерел:

1. Артамонов М. И. Киммерийцы и скифы (от появления на исторической арене до конца IV в. до н.е.) – Л., 1974. – 156 с.
2. Ельницкий Л. А. Киммерийцы и киммерийская культура // Вестник древней истории. 1949. № 3 – 311 с.
3. Ірина Кодлубай, Олесь Нога. Прадавня Україна, Львів – НВФ «Українські технології» – 2001 р. – 528 с.
4. Тереножкін О. І. Кіммерійські стели // Археологія. – 1978. – Вип. 27. – С. 12-22.
5. Шепинский А. А. Погребение начала железного века у Симферополя // КСИА АН УССР. – 1962. – Вип. 12. – С. 43-45.

Лукачина А.В.

старший викладач,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут»

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Незважаючи на досить велику кількість законодавчих та інших директивних документів, що покликані регулювати сферу фізичного виховання в Україні, стан масового спорту та фізкультури в країні викликає занепокоєння. Спостерігається тенденція зменшення кількості спортивних споруд, що видно з

даних, що їх надає Міністерство молоді і спорту у Звіті з фізичної культури та спорту за 2014 рік [3]. Наприклад, кількість тенісних кортів в Україні зменшилася з 1372 у 2014 році до 1153 на початок 2015. При цьому у переліку тенісних кортів, які мають «паспорт спортивної споруди», їх зареєстровано 198 без розділення комплексів кортів і окремих кортів. В цьому переліку є чомусь і «футбольне поле» в селі на Львівщині, що ставить під сумнів точність і достовірність даних взагалі.

Тенденція скорочення кількості спортивних споруд в Україні є негативною практично для всіх видів спортивних споруд, незалежно від їх спеціалізації та призначення. На початок 2014 року їх налічувалося 106754, на початку 2015 року – 94062 [3]. Таким чином, спостерігається очевидне звуження можливостей населення для занять фізкультурою.

Після того, як з кінця 90-х почастишали випадки смертей на уроках фізкультури, в суспільстві відбулося бурхливе обговорення адекватності нормативів та, як наслідок, втратила чинність постанова Кабінету Міністрів України № 80 «Про державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України», яка їх містила. Не було запропоновано нічого навзаєм. Підходи до методики оцінювання фізичної підготовленості продовжують обговорюватися, а тим часом викладачі намагаються вирішувати це питання, покладаючися на досвід і здоровий глузд. У наукових публікаціях аналізується стан цієї справи в інших країнах, але, схоже, ні одна з моделей не може вважатися універсальною. У кожній країні використовується низка різних підходів, навіть якщо там існує загальнонаціональна програма з фізичного виховання [5].

Сфера фізичного виховання тісно пов'язана з безліччю економічних, культурних, політичних факторів та прийнятих в суспільстві ціннісних орієнтирів. За останні пару десятиріч доступ до переважної більшості спортивних споруд в Україні став платним, а купівельна спроможність громадян різко зменшилася. Важко очікувати, що українець із середньостатистичною зарплатою 4195 грн/міс (дані Державного статистичного бюро за 2015 рік), буде витратити гроші на фізкультуру та спорт навіть якщо він і розуміє необхідність руху для здоров'я. Таким чином, з боку забезпечення можливостей занять фізкультурою є певні проблеми.

А якими ж є пріоритети української молоді? Наскільки важливий для них здоровий спосіб життя, складовою якого є достатня рухова активність? Чи турбує їх обмеженість можливостей для занять спортом і фізкультурою, чи, можливо, їх це взагалі не цікавить? За даними об'ємного соціологічного опитування української молоді віком від 18 до 35 років, що було проведене на замовлення Міністерства молоді і спорту України у 2015 році, для молодих людей віком 20-24 роки пріоритетами є «робота/улюблене заняття: пошук роботи, що відповідає потребам, досягнення бажаних результатів» – 50% і «заробляння достатньої кількості грошей» – 36%. «Здоров'я та здоровий спосіб життя» у порядку пріоритетності знаходяться на 4 місці (18%) [6].

Причинами, які заважають займатися спортом або різними видами рухової активності, 40% респондентів вважають брак часу, а 30% – «дефіцит власних коштів для відвідування спортивних клубів, фітнес-центрів та на придбання

необхідного одягу, інвентарю». Саме тому, мабуть, відповідаючи на запитання «Що Ви робите, щоб бути здоровим?» найбільше було відповідей – «ходжу пішки» (46%) і «роблю зарядку» (19%), адже матеріальні витрати для такої рухової активності мінімальні. Про обмежені можливості відвідування спеціалізованих організаційних структур для підтримання фізичної форми свідчить і низький (24%) відсоток тих, хто відвідує спортивні секції і клуби з оплатою послуг (причому це частка з вибірки тих, хто взагалі хоч раз за останні 12 місяців займався хоч яким-небудь видом фізкультури/рухової активності).

Слід також звернути увагу на високий відсоток тих молодих людей, які не можуть знайти часу на фізичні вправи. На що ж, згідно результатів того ж опитування, витрачається час дозвілля, як він розподіляється? У категорії щоденних занять молоді порядок пріоритетів такий: «дивлюся телевізор» – 56%, «слухаю музику» – 52%, «дивлюся фільми вдома» – 44%, «читаю новини або іншу інформацію в Інтернеті» – 36%. І тільки 18% стверджують, що вони щоденно займаються вправами або грають у спортивні ігри аби підтримувати себе у гарній фізичній формі [5].

Необхідно відмітити, що нестача рухової активності та занепокоєність станом умов для занять фізкультурою та їх досить низькою привабливістю як виду дозвілля, особливо для молоді – це не тільки український феномен. Навіть у країнах з дуже високим рівнем можливостей для занять фізкультурою і залученням до занять до 80% населення, як от у країнах Скандинавії, теж існують проблеми недостатнього фінансування, підготовки кваліфікованих кадрів, невідповідності можливостей університетів виконувати вимоги національних програм з фізичного виховання молоді, а також загальне зниження інтересу молоді до занять спортом і фізкультурою [8].

В Україні інколи, пояснюючи незадовільний стан вітчизняного масового спорту і фізкультури, говорять про те, що громадяни розвинених країн мають широкі можливості для занять спортом, тому що їх країни щедро фінансують фізкультуру і масовий спорт з державного бюджету. В європейських країнах витрати на спорт складають 0,2–2% ВВП (або приблизно біля \$2 млрд.) [7], але при цьому частка інших, небюджетних джерел, є значно більшою. Наприклад, частка державного бюджету на спорт в Німеччині, Великобританії, Фінляндії, Швеції, Данії – це менше 20% місцевих спортивних бюджетів, в Італії і Франції 30%, Іспанії і Португалії – 40%. В Аргентині, приміром, джерелами наповнення Національного спортивного фонду є 50% чистого прибутку від діяльності залив розваг, управління якими здійснюється Національною благодійною лотереєю, казино. Це також кошти, що надходять зі спеціального рахунку від проведення Спортпрогнозів, відсотки з кредитів, які надаються спортивним організаціям, надходження від штрафів, майно ліквідованих спортивних організацій та інше [7]. Для порівняння: в Україні на розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту бюджетом 2015 року було передбачено понад 634 млн. грн (\$23 млн., 0.18% ВВП), на здійснення заходів державної політики з питань молоді та державну підтримку молодіжних та дитячих громадських організацій – майже 13 млн. грн (біля \$0.5 млн). Цифри бюджету 2016 року становлять відповідно 679 млн.грн (біля \$25 млн.) і 22 млн. грн (\$0.8 млн.).

Зі стислого аналізу стану фізичного виховання української молоді, наведеного в цих тезах, можна зробити висновок, що важливими для покращення ситуації в цій сфері є загальне економічне зростання в країні та підвищення добробуту родин, а також цілеспрямована робота для виховання в суспільстві усвідомлення цінності здоров'я і необхідності рухової активності для його підтримання на належному рівні.

Список використаних джерел:

1. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993 р. № 3808-ХІІ (із змінами та доповн.) // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 14. – С. 80.
2. Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.01.2006 р. № 4 // Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0249-06>
3. Звіт з фізичної культури та спорту за 2014 рік // Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/18051>
4. Щорічний інформаційний довідник «Україна спортивна 2014», вип. 2015 Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України // Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/55>
5. Мандюк А. Б. Порівняльний аналіз тестів рівня фізичної підготовленості в Україні та зарубіжних країнах / А. Б. Мандюк, М. Я. Ярошик, О. А. Літкевич // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2014. – № 02(40). – С. 90-94.
6. Соціологічне дослідження «Молодь України – 2015». Повний звіт // Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dsmsu.gov.ua/media/2015/12/09/5/Molod_Ukraine_block.pdf
7. Вапнярская О. И. Зарубежный опыт управления массовым спортом / О. И. Вапнярская, М.И. Золотов. // Менеджмент в России и за рубежом. – 2003 – № 3.
8. World-wide Survey of School Physical Education / UNESCO. Youth and Sport Section. Social and Human Sciences Sector // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002293/229335e.pdf>